

Nr 86

Av herr **Persson, Helmer**, och herr **Öhman**, om utredning rörande en ny kommunindelning.

1952 års kommunindelningsreform blev av flera skäl en kompromisslösning. Följderna härav är i dag fullt påtagliga: många av kommunerna på landsbygden har i dag inte tillräckligt starkt ekonomiskt underlag för att verksamt bidra till en bättre och säkrare folkförsörjning samt för att fylla de allt större anspråken på utbildningens område.

Dessa förhållanden är utan tvivel ägnade att i ökad takt befordra flykten från landsbygden. Inom vissa delar av vårt land kommer detta — såvitt inte bestämda åtgärder vidtages — att leda till sammanbrott såväl på sysselsättningens som på utbildningens område. Ungdomen kan helt enkelt inte leva och verka inom socknar, som saknar reella ekonomiska möjligheter att något så när följa med i den allmänna samhällsutvecklingen.

Under den senaste 20-årsperioden har jordbruksbefolkningen i vårt land minskat med drygt en halv miljon, och man beräknar att för närvarande nedlägges 15 mindre jordbruk per dag. Samtidigt med denna fortgående befolkningsuttuning på landsbygden växer ständigt behoven av ökade ekonomiska insatser inom främst de områden vi tidigare angivit. Inte minst riksdagens beslut och ålägganden har redan skapat de allra största ekonomiska svårigheter för de många små kommunerna på landsbygden.

Situationen vid tillkomsten av kommunindelningsreformen 1952 jämte de perspektiv som redan då avtecknade sig borde ha resulterat i radikalare åtgärder för att skapa storkommuner. Den opposition, som då gav sig till känna mot större kommunala enheter, torde främst ha varit traditionsmässigt betingad och i viss mån burits upp av en fruktan att storkommunerna skulle innebära minskad kommunal självstyrelse. Vissa övergångssvårigheter har väl funnits, men i stort torde samarbetet ha utvecklats i rätt riktning, minskat antalet skeptiker och samtidigt vidgat blicken för nödvändigheten av en ny radikalare kommunindelningsreform.

De kommuner, som på grund av sin befolkningsmässiga litenhet och sitt svaga försörjningsunderlag inte äger ekonomiska resurser att tillgodose tidsenliga krav på serviceanordningar, skolor, administration och effektivare insatser på sysselsättningens område, kan näppeligen i längden anse detta vara ett uttryck för en god kommunal självstyrelse och ett pietetsfullt vårdande av gamla traditioner.

Men det bör i rättvisans namn också framhållas, att de ansträngningar som gjorts för att genom frivillig överenskommelse sammanslå flera kom-

muner till en stor enhet många gånger mött ett hårdnackat motstånd från dem som representerat städer, köpingar och municipalsamhällen. De verkliga motiveringar, som legat bakom deras motstånd mot en förnuftig kommunindelning, är så pass kända att de inte här behöver anges. Attityden har i allmänhet varit den: vi klarar oss skapligt och önskar inte få något extra påhäng genom sammanslagning med mindre och fattigare kommuner.

De motsättningar som trots allt finns när det gäller att få till stånd större kommunenheter klargör utan vidare nödvändigheten av en ny på lagstiftningens väg åstadkommen kommunindelningsreform. De uttalade förutsättningarna att i första hand pröva den s. k. frivilliga sammanslagningenslinjen kommer att fördröja frågans lösning i årtionden. Under tiden fortsätter flykten från landsbygden, och det blir omöjligt för en massa kommuner att klara av de ständigt växande problemen. En ny kommunindelningsreform kan givetvis inte helt råda bot mot denna företeelse, men den skulle utan tvivel bli ett tämligen verksamt medel för att bromsa upp utflyttningen från landsbygden och därjämte underlätta lösningen av alla de stora problem som de hastigt växande städerna får brottas med.

Med hänvisning till ovanstående hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära tillsättande av en allsidig utredning med uppgift att lägga fram förslag till en ny kommunindelningsslag.

Stockholm i januari 1960

Helmer Persson

Gunnar Öhman
